СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 172. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 27 липня 1933. — VOL. XLI. No. 172. Jersey City, N. J., Thursday, July 27, 1933. THREE CENTS.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАВІЛЬОН ОСТАЄТЬСЯ І МУСИТЬ ОСТАТИСЯ В УКРАЇНСЬКИХ РУКАХ

ШІКАҐО, 25 липня (телеграма Виставової Корпорації до „Свободи"). — Українська Корпорація Світової Вистави заплатила сьогодні $2,500 як другу рату на виплату Українського Павільону. Сталося це завдяки щирій підтримці Українців у Злучених Державах і Канаді, котрі зложили в останних 10 днях на ратування Павільону $1,400. Решту бракуючої суми покрито коротко-реченцевими позичками. Отсе доказує наглядно, що Український Павільон може бути врятований самими Українцями. Він мусить остатися в українських руках. Дальша рата, яка виносить $2.500, припадає на день 5 серпня. Вона теж мусить бути покрита добровільними жертвами. Тому Українська Виставова Корпорація звертається ще й тим разом до всього нашого громадянства в Злучених Державах і Канаді з проханням збирати і надсилати дальші пожертви на викуп Українського Павільону. — Д-р Мирослав Сіминович.

ПОПИРАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН. — Промова президента Рузвелта через радіо в справі кооперації цілого населення, а головно промисловців і робітників, щодо ліквідації безробіття, стрінулася з загальною симпатією. За один день одержав президент понад 10,000 телеґрам і листів, у яких промисловці заявляють свою згоду на плян президента в справі промислових кодексів, нормуючих години праці й заробітні платні.

БИЗНЕС ПОПРАВЛЯЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — „Ди Дженерал Моторс Корпорейшен" виказує за квартал, котрий скінчився з днем 30 червня, дохід, який є 8 разів більший від доходу, що його мала компанія в тім самім часі минулого року.

ЛИСТАРІ РОЗНОСИТИМУТЬ БЛЯНКЕТИ ВІДБУДОВИ.

НЮ ЙОРК. — Чарлз Лоін, заступник директора почти, заявив, що листарі розноситимуть разом з листами бланкети, які будуть роздавані бизнесменам, а які видано згідно з кодексом „Нешенел Рікавері Ект". Якщо бизнесмен годиться приняти такий кодекс, він повинен виповнити блянкет і його підписати та кинути на почту. Хто сповнив цей обовязок, дістане картку, яку могтиме приліпити на вікні чи дверях бизнесу, а яка буде посвідкою, що дотичний бизнесмен сповнив свій обовязок.

НОВА ПОВІТРОВА КАТАСТРОФА.

ОШЕНСАЙД (Каліфорнія). — З бомбового військового літака злетіло одно крило, а за ним злетів на землю і самий літак та розбився, при чім згинули 3 офіцири і 4 жовніри.

БАЛЬБО ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ІТАЛІЇ.

ШЕДІЕК (Ню Бронсвик). — В заливі відпочивають 24 літаки італійської армади враз зі своїм комендантом, ґенералом Бальбом. Відвідавши Світову Виставу, Вашинґтон і Ню Йорк та зустрівши всюди надзвичайно тепле приняття, ґенерал Бальбо і його офіцири та жовніри надзвичайно задоволені зі своєї триюмфальної подорожі. Тепер тільки мріють, щоби щасливо долетіти до Італії, куди прямують через Ірляндію. До Шедіек долетіли 22 літаки без перешкод, а два залишилися по дорозі, але потім наспіли за іншими.

ПРОТИ ВИКУПІВ ВИКРАДЕНИХ.

ОЛБАНІ. — Ґовернор Лімен готується предложити надзвичайній сесії леґіслятури законопроект, який заборонить оплачувати викуп у випадках викрадення людини ґенґстерами.

РОБІТНИЧІ ДОМАГАННЯ У ВОВНЯНІЙ ПРОМИСЛОВОСТИ.

ВАШИНҐТОН. — При переговорах у справі уложення кодексу для вовняної промисловости заступники робітництва домагаються 30-годинної тижневої праці й мінімальної заплати $18 тижнево.

ЗАПОВІДАЄ РОБОТУ ДЛЯ 6,000,000 БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНҐТОН. — Ґю Джансон, промисловий адміністратор, заповідає, що десь коло Лейбор Дей будемо мати вже при праці від 5 до 6 міліонів робітників, котрі були досі без роботи. Він заключає це з того одушевлення, з яким принято промову президента в справі ліквідації безробіття.

ДУМАЄ ПРО ТОРГОВЛЮ З СОВІТАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Реймунд Молі, фінансовий дорадник Рузвелта, радиться бувшого сенатора Брукгарта, як зачати торговельні кроки з совітами.

ҐОВЕРНОРИ ПОПИРАЮТЬ РУЗВЕЛТА.

СЕН ФРЕНСІСКО. — Ґовернори, які зїхалися на річну конвенцію ґовернорів, висказуються за негайне попертя акції відбудови, плянованої президентом Рузвелтом.

ЗАКРИВАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ КООПЕРАТИВИ ДАЛІ.

На Володимирщині нагінка на українські кооперативи йде дальше. Кооперативі „Народній Дім" в Туричанах продовжено існування лише до 6. червня ц. р., кооперативи „Праця" в Попівцях і „Єдність" у Яковичах мають до 7 днів зліквідувати свою діяльність. Перша нібито тому, що льокаль не відповідає санітарним приписам, а друга, що не зложила відповідної суми на кошти комісійного доходження. Зате у Володимирі повстає т. зв. районова кооператива заходами Волинського „Зйонзку" п. Волошиновського, від якої не вимагається ні коштів комісійного доходження, ні плянів і очевидно не пишуться санітарні приписи. То... що іншего.

У ВІТЧИНІ БАРАБОЛІ.

До Концепціон (Чіле) повернулася цими днями експедиція з острова Моха; остров Моха є історичною вітчиною бараболі. На тому то острові знайшов англійський подорожник і моряк, Франціс Драко, бараболі, які забрав зі собою до Англії. Остров цей лежить самітно серед океану, який замешкують заледви кількадесять родин, білих, нащадків англійських піратів, що поселилися там перед яких 200 роками. Тубильці-Індіяни бояться причалювати до острова Моха, бо вважають його країною „нечистих духів". В глибині пралісів знайшла експедиція сліди первісних осель, які замешкували колись Полинезійці. З часів побуту на острові згаданого Драка знайдено січну зброю і малу корабельну гармату. В одному заливі стверджено, що тут є діяльний підводний вулкан, який спричинює в Чілє часті землетруси.

НЕБЕЗПЕЧНА ПРОПАҐАНДА.

Професор кіцманецької (Буковина) гімназії розписується в „Универзулі" (румунський орган ліберальної партії) про небезпечну українську пропаґанду в північній Буковині. Бо подумайте собі! Українська Книгарня Ю. Глівка і С-ка в Чернівцях має українські книжки. І то не лише має, але й розпродує, і до того в північній Буковині. А щоби своїм читачам зясувати, які то небезпечні ті українські книжки, то п. професор описує свої враження, які мав при читанню найнебезпечнішої книжки, „Поза межами болю". „В книжці „Поза межами болю", пише п. професор Луческу, описується життя Українців, протиставлячи іншим народам, що, читаючи, стає аж страшно від тої ненависти, яку вщіплює автор у народ, і то ненависть проти кожного, хто не Українець!"

ДОСМЕРТНА ВЯЗНИЦЯ ЗА БУНТ У ТЮРМІ.

В Монтреалі перед судом присяглих відбулася карна розправа проти одинадцятьох вязнів з вязниці Ст. Вінсент ді Пол, яким закидували бунт у листопаді м. р. Суд присяглих узнав усіх винними. Двох з них засудили на досмертну вязницю, а інші дістали від 7 до 10 років кари. При розправі виявилося, що пересічний вік вязнів виносить 23 роки. Всіх вязнів у тій вязниці є 1,100.

ПРОТИ ДОГОВОРУ З РОСІЄЮ.

Представники британійських доміній у Лондоні заявили британійському урядови протест проти торговельного договору Англії з Росією. Вони є проти того, щоб Росія конкурувала з ними своїм довозом до метрополії.

НІЯКИХ ЗМІН НА КРАЩЕ НЕ БУДЕ.

Як відомо, від недавна дубенського старосту Канського, який вславився тим, що припинив діяльність понад 40 українських кооператив на Дубенщині і взагалі сильною рукою по відношенню Українців (нехрунів), перенесено на такеж становище до Рівного, а до Дубна на його місце призначено бувшого луцького старосту, Бонковича - Сіттауера. Дехто думав, що новий дубенський староста, який, будучи в Луцьку, тих практик по відношенню до української кооперації, що п. Канський, не примороввав, дещо змінить. Тимчасом надії на це були даремні: недавно в нового староства була делеґація кооперативно-інструкційного відділу при Українській Кооперативній Кредитовій Касі, якій староста Бонкович-Сіттауер заявив, що ніяких змін по відношенню до української кооперації не буде; він продовжуватиме ту саму політику, що провадив його попередник, староста Канський.

РОЗКУЛАЧЕНІ ВТІКАЮТЬ.

Надграничні селяни по стороні Совітів, доведені до розпуки, кидають рідні села, тікають (кому вдасться живцем) на наш бік, розміщуючись по наших селах, приняті селянами, поки не знайдуть постійного приміщення. Не можуть вони вийти з дива, що хліба можна купити в нас до схочу й їсти, не ховаючись.

ЖІНКА, ЩО СІМ ЛІТ ШУКАЛА ГРОБУ СВОЙОГО МУЖА.

Цими днями віднайшла Американка, Селя Кенне, гріб свого мужа Віліяма Кенна, якого пошукувала впродовж сім літ. Віліям Кенне боровся колись по стороні Французів з Німцями і пропав без сліду на фронті під Верденом в 1917 р. Селя Кенне продала своє велике майно за 2,000,000 долярів, заанґажувала до пошукувань багато людей, яким прирекла окрему нагороду 200,000 долярів, якщо кому вдасться відшукати гріб покійного. В гурті пошукувачів було чимало ясновидців, а між ними теж світової слави ясновидець Ганнусен.

Перед роком стрінула п. Кенне в Копенгазі англійського сотника Берсона, що уходить тепер за найкращого медіюм світа. Він сказав у трансі, що її муж дістався до німецького полону, звідки через Норвеґію втік до Росії, де 17. травня 1918 р. помер на плямистий тиф у малому містечку біля Москви. Назви міста сотник сказати не міг. Тоді п. Кенне поїхала до Росії.

Не зважаючи на великі труднощі, які робила їй радянська влада, вдалося врешті п. Кенне відшукати справді гріб мужа, на якому стояв малий хрест з бляшаною табличкою, а поруч назвища покійного була точна дата його смерти, яку подав сотник Берсон.

ПРОЦЕС ВИДАВЦЯ З ПОЛЬСЬКИМ ПИСЬМЕННИКОМ.

Цими днями відбувся у Варшаві цікавий процес проти відомого польського письменника, А. Марчинського, обвинуваченого в тому, що він бувшого свого видавця, Ердтрахта зі Станиславова, і його брата Людвика знеславив у той спосіб, що їх назвища подавав у своїх повістях типам, які торгують „живим товаром". Акт обвинувачення закидував Марчинському, що він зробив це з пімсти і, як ствердили видавці, вгаданий письменник їм колись відгрожувався, що на них пімститься. У висліді розправи суд признав виновником Марчинського і присудив його на 1,000 злотих гривни і на заплачення коштів процесу.

МОСКОВСЬКА ЧИСТКА.

В Москві перевели чистку між кооперативними працівниками. З 30,000 осіб звільнено 3,100 як клясово ворожий елемент. Впродовж 4 місяців ц. р. ствердили в московських кооперативах надуживття на квоту 2.5 міл. рублів.

БОРОТЬБА ПОЛІЦІЇ З БАНДИТАМИ.

Біля села Волошки, ковельського пов., поліційна стежа наткнулася на чотирох узброєних типів, які почали обстрілювати поліцію з револьверів. Поліціянти відповіли теж стрілами. Підчас стрілянини від куль поліції згинув один з „бандитів", Адам Степанюк, два з них втікли, а четвертого Метода Борисюка з Ковельщини, схопила поліція. Погоня за тими двома не дала досі висліду.

ЗА УКРАЇНІЗАЦІЮ ЦЕРКВИ.

Українське православне населення містечка Степаня, костопільського повіту, вже довший час веде боротьбу за розмосковлення богослуження в одній з трох церков, т. зв. Миколаївській, якої настоятелем є завзятий москвофіл, свящ. Маньковський (дві інші церкви українізовані). На домагання парохіян і той о. Маньковський змушений був згодитись на те, щоби хоч „Отче наш" та „Вірую" співати по українськи, але згодом і це заборонив. Тоді парохіяни вислали до вищої духовної влади і міністерства ісповідань прохання, щоби того священика з Степаня забрали, але на ці прохання ніякої відповіди не одержали. Одного дня в травні ц. р. підчас Служби Божої всі зібрані парохіяни співали по українськи „Отче наш", а вкінці вперше в тій церкві відспівано цілою церквою „Боже Великий Єдиний". Згаданий свящ. Маньковський доніс про це на постерунок поліції, внаслідок чого вночі покликано на постерунок кількох селян, які ствердили, що співали всі, хто був у церкві; а хто починав — не знають. Другого дня в тій же цілі кликала поліція і гром. Ол. Кудру та Ів. Наливайка, які ствердили те саме і запротестували проти вмішування поліції в не свої компетенції — наші релігійні справи. Рішено вислати скаргу на постерунок поліції до міністра ісповідань через українську парляментарну репрезентацію й вибрано уповноважених, яким доручено замкнути церкву та не пустити до неї свящ. Маньковського, аж поки не буде призначений відповідний священик Українець.

ГІТЛЄР НЕ МОЖЕ ВИКОНАТИ СВОЇХ ОБІЦЯНОК

НЕВДАЧІ В МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ И НЕВДАЧІ В САМІЙ НІМЕЧЧИНІ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ФАШИСТІВСЬКИЙ УРЯД.

БЕРЛІН (Німеччина). — Перед захопленням влади Гітлер дав дуже багато обіцянок своїм виборцям, але з тих обіцянок ще й досі нічого не здійснено, крім жорстокого переслідування тих, що ставляться з недовірям до фашистівського уряду. Перша невдача Гітлєра була, коли німецька делеґація повернулася з міжнародньої конференції в справі розброєння, нічого не добившись для Німеччини. Відомо, що Гітлер обіцяв негайно добути Німеччині право зброїтися нарівні з іншими державами, але такого права не добув.

Друга невдача фашистівського уряду була, коли він згодився під натиском Мусолінія підписати пакт чотирох держав. Цим пактом Німеччина зобовязалася припинити пропаґанду за ревізію Версайського мира. Перед приходом до влади Гітлєр обіцяв Німцям, що він за всяку ціну діб'ється ревізії цього мира, а тепер навіть пропаґанду за ревізію він згодився сховати на довший час.

Третя невдача гітлєрівського уряду виявилася тепер, коли він не зміг дати праці безробітним, що Гітлер обіцяв зробити в перших місяцях приходу до влади. Він обіцяв впровадити обовязкові публичні роботи, до яких мав би поставити поволі майже всіх безробітних. Початки таких примусових робіт були зроблені, але вони вийшли невдалими. Тому тепер уряд заявляє, що він від своїх плянів примусових публичних робіт відмовляється.

Гітлєрови вдалося лише розгромити орґанізації своїх противників, запакувати ріжні табори арештованими ворогами фашистівського режиму, впровадити в цілій Німеччині терор своїх боєвих дружин, установити сувору цензуру й довести до того, що в Німеччині тепер друкують лише газети його партії, а книжки суворо процензуровані фашистівськими цензорами й т. п.

СТРАХІТТЯ ГІТЛЄРІВСЬКИХ ТАБОРІВ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Втікачі з Німеччини розповідають про страхіття гітлєрівських таборів та дійсних і уроєних фашистами противників їх режиму. Арештованих тримають у таборах в тяжких умовинах. Ріжних професорів, докторів, учених, священиків і т. п. посилають на найбрудніші і нікому непотрібні праці. Притім гітлєрівські боєвики бють усіх немилосердно, а декого стріляють „за спробу втечі".

НЕВДАЧА ГОЛА НА КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЛОНДОН (Англія). — Секретар Стейту Злучених Держав, Кордел Гол, як голова делеґації Злучених Держав на мирову економічну конференцію, напружував усі сили, щоби прихилити керовничий комітет конференції до думки встановити термін для поновного засідання комітету після припинення праць конференції. Гол пропонував, щоби був призначений день 1 листопада на засідання цього комітету для встановлення часу відновлення праць конференції.

Гол стояв на тому, що припинення праць конференції без установлення терміну відновлення праць конференції викличе враження, що конференція остаточно розбилась. Та ніхто не підтримав американського секретаря в його пропозиції й тому вона перепала. Отже зі всього видно, що 27 липня конференція припинить свої праці на неозначений час.

ХОТІЛИ ВИКЛИКАТИ ВІЙНУ ЯПОНІЇ ЗІ ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

ТОКІО (Японія). — На процесі вбивників преміера-міністра Інукая виявилося, що терористична організація, „Братство Крови", яка вбила міністра, хотіла підложити бомбу під його дім, коли в міністра був на принятті американський фільмовий артист Чарлі Чаплін. Братство сподівалося цим способом викликати війну між Японією та Злученими Державами, що допомоглоб установити диктаторсько-воєнну владу в Японії.

Преміера міністрів убито тому, що він поробив Европі й Америці багато уступок, які не відповідали ідеям воєнничого братства, котре вважає, що Японія повинна бути агресивною й імперіялістичною, бо лише тоді вона може бути великою державою.

ПЛЯНУЮТЬ СОЮЗ ПРИДУНАЙСЬКИХ ДЕРЖАВ.

РИМ (Італія). — Сюди прибув угорський преміер-міністер Ґембес на наради з Мусолінієм у справі створення економічного союза придунайських держав. Сподіваються скорого прибуття також румунського міністра справ закордонних, Тітулеску. Мусоліні думає, що йому тепер пощастить укласти новий пакт згоди придунайських держав, що виратує їх від постійної економічної кризи.

Крім того Мусоліні сподівається, що придунайські держави будуть уживати для свого експорту й імпорту італійських портів Тріест і Фюме. Як до цієї комбінації ставиться Німеччина і чи вона візьме в ній участь, ще не відомо.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СЕНЗАЦІЙНІ ЛЕТИ

Останніми часами читачів ґазет годують до переситу вістками з летів. Одна вістка здається сензаційніша від другої. Неодному читачеви в голові крутиться від імен славних летунів. Здається, нема ніякого ладу в цій суматосі сензації й слави.

Та всетаки й тут є певний порядок, як не фактичний, то бодай розумовий. І тут можна славні лети упорядкувати, розділити, уґрупувати.

Наперед є ґрупа летунів, що летять для спорту, щоби перегнати другого, щоб облетіти землю ще скорше, ніж другий облетів, щоби скорше перелетіти океан, ніж попередник, тощо. Летять для слави, побіди, осягу, для унесення суперництвом, боротьбою. Джімі Матерн хоче облетіти землю скорше, ніж облетіли Пост і Ґаті. Потім Ґаті хоче облетіти землю ще скорше. Молісони, чоловік і жінка, хочуть доконати небезпечного перелету океану в західнім напрямі.

Такі люди мають свого роду приємности, зовсім інакші від вдоволення, яке мають летуни другої ґрупи, до котрої належать ґенерал Бальбо та загинувші литовські летуни, Даріюс і Ґіренас. Ці не хочуть доказати нічого для себе особисто. Вони летять для інших, для свого краю. Вони хочуть прославити свій край, „поставити його на мапу" за летничий подвиг синів.

Ці дві ґрупи летунів від себе відмінні. Перші мають удоволення особисте, у других переживає вдоволення з розголосу для їх краю, для їх народу.

Хоч і з перших край дістає певну славу, то це тільки мимоходом, без наміру летунів. У других користь для краю є цілю лету.

Хоча ці дві ґрупи летунів від себе сильно відмінні, вони разом належать до одної ґрупи, коли їх порівнати зі ще одною ґрупою, якої представником є американський летун Линдберґ. Колись і він належав до першої ґрупи, хоч мимоходом прославив і край, де він родився, і нарід, з якого вийшли його батьки. Нині він вибирається в небезпечну дорогу для утвердження досвідом безпечної летничої дороги для комунікації повітрям між Америкою й Европою. Його ціль не поконати небезпеки, а виминути їх і доказати, що їх можна виминути. Це подорож інжиніра-знавця, якому не йде ні про особисту славу, ні про славу краю, а про протертя нових доріг для зносин між людьми й народами. Перші дві ґрупи до певної міри теж причиняються до цеї цілі, але тільки мимоволі. Ця третя ґрупа ставить собі свідомо ціль зносин між краями й до цеї цілі зміряє. Ця ґрупа не має стільки блеску, що перші дві, а всетаки вона довершує солідно ту роботу, яку звичайно несвідомо почали дві перші ґрупи.

РІЛЬНИЦТВО В РОСІЇ

I.

Большевицькі пляни.

Вже більше року попадають з Росії ріжні вістки, які свідчать про невідрадний стан рільництва під большевиками. Вже це одно, що від стану рільництва залежить там доля півтори сотки міліонів людей, робить питання рільництва Росії досить цікавим, щоби йому ближче приглянутися та розслідити, які саме причини складаються на цей невідрадний стан рільництва під большевиками.

На самому вступі вже можна зазначити, що теперішній большевицький уряд Росії добре свідомий ваги рільництва для населення під його пануванням. Хоч провідники уряду майже всі вийшли з міста, то проте вони добре собі здають собі справу з того, що господарський стан Росії спирається в значній мірі на рільництво, яке все ще є одним з основних промислів краю. Вони знають це ще з царських часів, що Росія це переважно рільничий край, що вона ще довго буде продукувати сирівці та засоби поживи, що селяни ще довго будуть найчисленнішою верствою населення.

Большевицькому урядови треба признати не тільки це, але й те, що він не лишив рільництва на самочинний розвій, а занявся ним. Хоч провідники уряду, як люди, що вийшли з міста, передовсім займалися плянуванням розою фабричного промислу, та вони дуже скоро побачили, що й села не можна лишити самопас, що й рільництва не можна лишити на самоволю, а треба обняти його загальним пляном господарки краю. І рільництво втягнено дуже скоро в загальний плян большевицької господарки.

Большевики думкою богатіють.

Як большевицькі лідери стали плянувати сільську господарку, вони бачили величезний край з великими даними для рільництва. Вони бачили велику рінородність підсоння, що робить можливим управу преріжних рільних продуктів. Вони бачили край, добре заосмотрений цілий рік усякою яриною й збіжем. Щоби все це осягнути, треба тільки відповідно уплянувати рільничу продукцію. Ось так, узявшися до плянування рільництва, вони в міру плянування бачили, яка це добра річ плянування. Величина краю і ріжнородність підсоння немовби силою заставляли уряд плянувати рільничу продукцію.

Льокалізація рільництва.

Уряд величав своє плянування рільництва. Мовляв, як рільництво буде пляноване як слід, то Росія визискає вповні свої природні богацтва та буде цілий круглий рік забезпечена подостатком в усякого роду рільничі продукти. Вона буде плекати ріжні ростини й звірята, а кожде в тій околиці, яка найкраще до цього надається. Як уплянувати гарно рільничу продукцію, — арґументували комуністи — то кожна околиця буде продукувати якраз те, що в даній околиці найкраще вдається, а не буде братися за те, що можна продукувати краще деінде.

У цей спосіб Росію треба би поділити на округи, „райони", з котрих кождий буде продукувати той рільничий продукт, до якого продукції він найкраще підходить. Деякі околиці, що найкраще продукують бавовну, перемінено на бавовняний район. Ще інші — на район хову худоби.

У кождім такім „районі" виключувано інші рільничі продукти. У бавовнянім районі не мали управляти кукурузи, щоби всю землю визискати для продукції бавовни, і так далі.

У цей спосіб все рільництво Росії сперто на систему льокалізації, себто специялізації кождої околиці в тій рільничій продукції, що в даній околиці має найкраще вдаватися. Таким чином уряд сподівався випродуковувати кождий рільничий продукт там, де він удається найкраще. Кошти рільництва, сподівався уряд, будуть найнижчі, продукти будуть при тому найкращого сорта. При таких умовинах уряд зможе не тільки заосмотрити населення під своєю владою в потрібні продукти, але й побе в конкуренції інші краї, які не мають такої пляновоі рільничої господарки.

Відомо, в цьому напрямку большевицький уряд пороху не придумав. Льокалізація продукції відома й у фабричнім промислі й у рільництві. Звичайно вона поступала без урядових розпорядків, просто силою свобідного розвою, свобідної конкуренції. Большевицький уряд тільки задумав свідомо використати на свою користь те, що діється поволі, само собою, при капіталізмі.

Реорґанізація рільничої власности.

Та зреалізування цих широких плянів льокалізації рільничої господарки зробило передовсім потрібним пороблення далеко йдучих змін у цій господарці. Коли рільництво має бути зльокалізоване в цілій Росії, коли кожда околиця має продукувати виключно те, до чого вона найкраще надається, то треба наперед зробити так, щоб уряд міг приказувати рільникам, що й де вони мають управляти. Цього не можна робити при старій системі рільничої господарки, при якій рільництвом займається величезна маса дрібних рільників, з котрих кождий уважається на своїм полі повним паном, котрому ніхто не має права приказувати, що й де він має управляти.

Ось чому большевики не вдоволялися розділом великої земельної власности та повели ще додаткову кампанію проти селянської дрібної власности.

Продукція на велику скалю.

З часом вони виробили два типи сільського господарства, які підходили до їх плянів, а саме так звані совхози й колхози. Совхози це великі державні рільничі підприємства, а колхози це колективні фарми. Совхози творено в цей спосіб, що величезний простір землі віддавали під один заряд, неначе яку фабрику, а колхози творено в цей спосіб, що велике число малих господарств лучено в одну цілість. Як з цього видно, большевики намагалися створити великі рільничі господарства, але не під зарядом поодиноких господарів, а під зарядом держави або злучених малих господарств. Вони доказували, що як у місті велика фабрика поплатніша від малої, виробляє дешевше, ніж велике число малих фабрик, то таксамо велика фарма під одним зарядом потрапить виробляти всякі рільничі продукти дешевше й краще, ніж велике число малих господарств. При того роду продукції на велику скалю буде тепер дешевше збирати й розділювати продукти.

Як бачимо, тут перенесено до рільництва засади господарки в фабриці. В основу цеї державної господарки лягла думка про вищість великих одиниць продукції над меншими. Мовляв, у такій масовій продукції праця видатніша, нагляд дешевший. Отже велика продукція лежить в інтересі села й цілого краю.

Механізація рільництва.

Отже сільське господарство мало бути чимось у роді фабрики. Великі „совхози" так і називано „пшеничними фабриками". На них малося завести всі ці технічні удосконалення, які так удосконалюють продукцію фабрики. Отже крім специялізації мається ще завести механізацію рільництва. На селі здавна вже вживано всякого роду механічного знаряддя. Його вживання постепенно зростало, але звіринна й людська сила все ще остались головною основою сільського господарства. Тепер большевики, бачучи заміну людської й звіринної сили машиною в фабриці, прийшли до переконання, що таке саме треба зробити й у сільській господарці. Звірят не треба вживати. Їх усіх треба замінити машинами. Рільнича господарка має бути змашинована, чи пак змеханізована.

Як бачимо, большевицька теорія сільської господарки представляла рожеву будуччину для розвою рільництва під комуністичною системою. Большевицькі інжиніри рільництва запевняли, що вся Росія буде мати подостатком хліба, мяса, шкіри, бавовни, всього, що їй потрібно.

Практичне примінення цих засад показало, наскільки вони добре думали.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЧАС І ДУМКА.

Недавно видано статті покійного професора шікаговського університету, Джеймса А. Філда. Професор того самого університету, Пол Г. Доґлес, у своїй критиці цеї збірки підносить як одну з наймиліших признак вдачі Філда його критичне відношення до себе самого. Він знав, як тяжко кождій людині зробити щось справді великого. Через те, пишучи щонебудь, він довго думав, а, написавши, довго й багато разів поправляв. Наслідком цього він написав мало, але те, що він написав, має велику вартість і буде жити довго між людьми.

Люди, що пишуть не думаючи, як це деколи в нас уважається признакою мудрости, пишуть вилами по воді. Писань таких людей по їх смерти ніхто збирати не буде. Вони забуваються ще за життя „письменника".

ЗАДЕРЕВІЛІ СЕРЦЯ И РОЗМЯКШЕНІ МОЗКИ.

Як хто думає, що вихованці російської аристократії можуть принести українському народови якусь користь, най причитає собі книжку Джорджа Стюарта про „Білі Армії Росії".

Як відомо, „білими арміями" називано ті російські відділи, що боролися проти большевиків в імя старого, царського режіму, себто за відбудову царату й дворянства. Хоч автор пише з симпатією до цих армій, то проте зі сторінок його писання виходить зовсім непідхлібний портрет російської пануючої верстви. Хоча смерть стоїть їм перед очима, вони не мають здібности боронитися. Вони не мають сили до самооборони, бо життя серед вигод забрало їм усі сили духа. Вони не вміють правити краєм, хоча це буцімто вони мали знати. Вони не вміють вести війни, хоч вони фахові жовніри. Вони кепські дипльомати, хоч дипльоматію вони нібито виссали з молоком матери. Хоча смерть дивиться їм в очи, вони не вміють стануги разом. Хоч довкола них нарід кипить масовим гнівом, вони не вміють подивитися, чого нарід хоче, не вміють зробити йому найменшої уступки.

Справді можна про них сказати, як про повалених французьких королів з роду Бурбонів: вони нічого не навчились, і нічого не забули.

ЗДАЛОСЯБ І В АМЕРИЦІ.

Австрійський уряд повів кампанію проти сензаційности ґазет. Покищо уряд звернувся проти сензаційности зовнішнього вигляду, забороняючи крикливі написи, великі букви в заголовках і таке інше.

Очевидно, сензаційність іде багато дальше поза розміри букв. Звичайно вона знаходиться в самих вістках. Можна написати новинку дрібненькими буквами, а всетаки вона буде передовсім обчислена на сензацію.

Чи урядовий розпорядок є відповідним способом на поборювання сензаційности ґазетних донесень, про це можна ще сумніватися. Здається, від прогибіції кращим способом є виховання читачів.

Всежтаки добре сталося, що й розпорядком звернено увагу нацю важну справу, бо коли в нас частенько закидають „чужинецькій" пресі нецікавість, то ці критики звичайно мають на думці якраз сензаційність.

I. Вок.

МЯСНИЦІ

(2)

І Катерині наче заграло в душі. Ба! Мясниці! Музики з Погорілич! Коли вони заграли, то Катерина ще замолоду ногою підтупувала та глядла, з котрого кута біжить або моргає на неї танцюрист. Погорілицькі музики вміли гнути молоді жили! З їх музики все верталися додому аж рано. А раз з ними до Жепохраст зайшов також Франко. Лише так прийшов на музику поглянути, а за тиждень прийшов уже до хати, щоби тут оженитися...

Це також було у мясниці!

Як то час минає! То-то втікає!...

Катерина в задумі усліхається та й не чує змучення з дороги. Поспішає, щоби здогонити музики. Таж може довідатися, де грали, хто кого братиме й інші цікаві річи...

— Дай Боже добре полудне! — озвалася Катерина весело, коли наблизилася до музик.

Обернулися до неї та гляділи на неї невиспаними очима. Були це вже старші люди. Один був сухий як тичка, з могутніми вусищами перед запалим лицем. Очи його заспано прижмурювалися. Це був той, що ніс на плечах бас на ремені. Та під пахою мав іще якийсь малий інструмент, загорнений в червоне полотно. Певно клярнет. Як стояв, бачила Катерина, що щось дуже похитувався. Видно бас занадто тяжів йому. Другий був малий, товстенький, лице виголене, червоне. Всміхався, а на рамени ніс якусь велику трубу. А третій, що був найближче Катерини, яка наближалася, глядів на неї пронизливо й усміхався. Його ніс був червонавий, а під ним сторчали шпаковаті вже вуси. Під пахою ніс округлу трубу в чорнім полотнянім футералі. Всі, як видно, були у веселім настрою, як у мясниці.

— То з музики? Від музики? — весело заговорила Катерина, коли підійшла аж до них.

— Так! Від музики! — притакнув той з круглою трубою. А той малий линіє сміється, а той високий, з басом, хитається, наче магомеданець при молитві. — А ви на музику? — спитався трубач.

— Так! На музику! — засміялася Катерина весело. — Стара баба — тай піде на музику!

— Стара баба! Стара баба! — весело дрочиться музика, а Катерина трохи бундючиться, жде, чи не почує підлещування, що вона ще не така стара...

— Або якаж це музика обійдеться без старих баб?! — говорить далі музика безоглядно, аж Катерину трохи зморозило. — Чоловік усе дивиться, що то їх у кожному селі. Повні лавки в кожній світлиці. А баби вам сидять усе до самого кінця, щоби їм ніщо не втекло.

— А де ви грали? — завернула Катерина дипльоматично на іншу тему. — Та ходіть сюди! — кричить, коли побачила, що музики стоять і лише переступають з ноги на ногу. Радаб уже бути в Псоводах, куди ще добра година.

— Онтут у Березниці, — сказав їй охочо той малий та ввесь час усміхається. — Гарно було. — Той високий з басом хотів обернутися до дальшої дороги, та якось дивно заточився.

— Так ходітьже! Ще треба йти добрий шмат дороги! — кличе їх Катерина й весело поступила вперед. Музики й собі за нею.

— То ви певно грали в тій новій коршмі? — випитується Катерина.

— Грали! — Одначе, мамуню, коли хочете так гнати, то йдіть собі самі! — озвався за нею трубач. — Ми маємо доволі часу!

— Так! Доволі часу! — пробурмотіла Катерина. — Лишитеся десь тут у полі тай можете замерзнути! — Катерині жалко втратити товариство, яке їй оце трапилося. Хай радше музики натягнуть ноги, щоби були скоро в Псоводах!

— Позвольте, паніматко! — кликнув на неї трубач і Катерина чує, що зупинився. Вона й собі пристанула та відвернулася до нього, щоби довідатися, чого хоче.

— Що я собі такий смілий, — повідає музика весело — або ви вже бачили коли музику, щоби йому щось сталося? — І трубач підвів триумфально очі та витягнув указуючий палець правої руки. — Так бачите! — додав успокоюючо, коли Катерина не відповідала. — Музики, то наче жінки...

— Що ви балакаєте?! — спитала Катерина ображена.

— Так — що я балакаю, — поправляється музика, — музика, то наче та кітка. Наче кітки є музики. Кітці також нічого не станеться. Скільки то таких ночей у ті мясниці! То з музики на музику! Ввесь час — безупину!

— То йдете тепер також десь грати?

— Ні. Нині понеділок. Нині й завтра виспимося дома, — каже трубач і пускається йти далі. І інші пустилися. Тому з басом завдало це трохи праці, заки зробив крок, одначе як зробив два, три кроки заточуючись, ішов уперто далі великими, чалапаючими кроками за тамтими.

Катерина зрівналася з трубачем, що був найбільше балакучий. Той високий як тичка ще взагалі не промовив. І вже небаром видобула Катерина з музики, що зветься Коленач і що він з Погорілич. Два інші з Псовідок. Це Керчмарик, а той басист то Шолта, коваль. Він грає і на клярнеті, — говорив про нього Коленач — той бас двигає капельмайстрови.

Йшли рівниною. Морози, що лютували томтої зими, виморозили придорожні дерева. Нові деревця, наче прутики, засаджено щойно з весною. Йшли, балакаючи, живо, а Катерина що хвилини сміялася.

— Ви чистісенький наче птах! — весело сказала до Коленача, що балакав з нею та що хвилини втирав собі шпаковаті вуса, які звогчувалися йому наслідком говорення.

— Ба! — притакнув Коленач. — Чоловік миється снігом. Воно в нас інакше не йде. Де рано візьму води! Пригорща снігу і чоловік обмиється і відсвіжиться. Попробуйте лише ви раз, паніматко!

Небо затягається зловіщо. По лицях мандрівникам повіває тепліший вітрець. А сніг на дорозі вогкне, стає ховзкий. Певно буде відлига.

Нараз дорога йде вділ. Вони дійшли на край горба. Далі під горбом у мраці маріло село Псоводи. Вже скоро будуть на місці. Нараз дорога йде досить стрімко з горба.

— А відкіля йдете, паніматко? — спитався Коленач. Катерина вже висповідала його, тепер Коленач пічне сповідати її.

— Ах! — І Катерина зітхнула. — От тут із Жепохраст. Ми купили тут з Псовод корову від того Шмидеркала.

— Гарний чоловік! — запримітив Коленач глумливо.

Катерина перелякана зупинилася та звернулася до музики.

— Такий ледащо? — спиталася цікаво.

— Ну... — І музика махнув рукою. — Ледащо не ледащо, одначе...

Нараз за ними щось затріскотіло і в тій хвилі лежить на землі і Катерина і Коленач, начеб їх підтяло. Катерина з жаху не може навіть словечка промовити. Дивиться лише перелякано, аж нараз зараз таки попри неї мигнуло щось чорне, що їй ноги підтяло та що їде з тарахкотом наділ прикрою дорогою. Коленач піднімається та завзято клене, а за ними малий Керчмарик сміється, аж присідає. А долі дорогою зїзджає бас, до якого ременем причеплений музика Шолта. Шолта махає руками, фиркає ногами, та все дарма. На гладкій, тепер уже трохи відвоглій дорозі не може зупинитися, хоч як перехилився на бік і хоч на хвилиночку ногами опреться об сніг. Ноги йому знову їдуть і мимовільна їзда далі відбувається, щоби скінчитися долі на рівнині перед селом.

— Проклятий хлопиця! — закляв Коленач, як побачив Шолтову їзду. — З коршми чоловік ніколи не може витягнути його, а тепер він, бач, хоче бути перший дома! Не спішися так, Шолто! — кричить Коленач з горба. — Дома й так уже не похвалять тебе, а на догану маєш доволі часу!

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ В СПРАВІ ЛИСТІВ ПРО ВИСТУПИ ХОРУ КОШИЦЯ.

Перед першим виступом хору проф. О. Кошиця написав я два дописи про ці виступи і про проф. О. Кошиця, як артиста-дірігента і композитора. Я теж згадав, що треба писати листи **управі стації по англійськи**, на адресу:

Columbia Broadcasting System, 485 Madison Ave., New York, N.Y.

Та довідуюся, що надіслано проф. Кошицеви в рідній мові близько сотки листів, на які управа стації не могла звернути уваги.

Бачу, що це важко писати дописи до нашої преси, бо читачі читають недокладно (т. є пяте через десяте), а інші вичитують те, чого нема і чого не мав дописувач на думці.

Один відомий громадський діяч не звернув уваги на вагу листів, але думав, що я хочу похвалитися, та що певно працюю в хорі проф. Кошиця. Навіть не захотів вірити про безкорисну працю для свого народу! Деякі поображувалися, думаючи, що мій допис це була напасть на їх совість, на їх зиски. А велика частина читачів покивала головами з рішучою постановою написати... **завтра**, і листів не вислала.

Тому ще раз прошу всіх земляків, кому дорога українська справа, постаратися, щоби вислано якнайбільше листів по **англійськи** і до **управи стації**, і то по кождім виступі українського хору.

Прошу писати з переконання, а не з примусу.

Як будемо мати на радіо свою музику, то будемо тим гордитися перед Американцями.

Роман Придаткевич.

—o—

THE UKRAINIAN SONG.

When the proverbial Mother Nature distributed her favors, Ukraine must certainly have been her favorite offspring, for very few nationalities in this world have been so munificently endowed with natural gifts as has Ukraine. The fertility of her black soil makes her one of the greatest grain producing regions in the world; her coal deposits contain as much anthracite as is available in the rest of Europe, Africa, America, and Australia put together; she produces vast quantities of sugar, salt, tobacco, peat, iron, quicksilver, manganese, naphta, and oil; her geographical position is favorable to great commercial and industrial expansion.

Alas — fittingly has Taras Shevchenko characterized our native land as "our land, but not belonging to us." For, practically every gift that by all natural and historical rights belongs to the Ukrainian people has been forcibly seized and exploited by the ever-greedy opressors of Ukraine.

And yet, there is one cultural gift, one birthright of the Ukrainian people, which can never be taken away from them, and that is — the incomparable songs of Ukraine. The songs which even foreign critics declare to be the most beautiful in the world.

And it is no wonder that they are called so. No other nation's songs portray the soul of a people as vividly as do the Ukrainian songs. No other nation's songs sound every chord of feeling, from the most cheerful and rollicking modd to the most tragic lament, as to the Ukrainian songs. Where the songs of Russia are characterized by a woeful resignation, those of France by light cynicism, of Spain by passionate outburst, of Italy by exagarated lyricism, those of Ukraine, however, are characterized by a joy of living, by a brightness, buoyancy, and a peculiar humor that bubbles over with merriment. This cheerfulness of spirit is present in spite of the fact that of all nations Ukraine has suffered the most.

Here in America the popularity of the Ukrainian songs is steadily and irresistably increasing among the Americans. This is evidenced by the popularity of Ukrainian phonographic records; the unheard of reception accorded to the world famous Ukrainian National Chorus under Prof. Koshetz in 1922; the ever increasing laudatory press comments concerning the concerts of the various local Ukrainian singing societies; and finally by the ever increasing appearance of the Ukrainian song on the radio.

Last Saturday evening those who listened in on the radio had an opportunity to perceive the meaning of that noblest and austerest element in the world—perfection. On that evening the Koshetz Ukrainian Chorus, in its second appearance on the radio on a nationwide broadcast, interpreted a few poignant Ukrainian songs in a manner so beautiful, so moving, and so precise that description is impossible. Once more it has been conclusively shown to the world that a combination of Ukrainian songs and their most brilliant exponent—a Koshtz chorus, produce that pinnacle of melody and technique, which, to say the least, is unapproachable.

What significance has all this to the Ukrainians and particularly to us young American-Ukrainians?

The answer is—a tremendous significance.

The increasing popularity of Ukrainian songs offers to us a tremendously effective means of exposing to the American eye the rotteness of the system which robs and enslaves the Ukrainian people; and also of gaining their sympathy, respect, and perhaps, some day, their help.

If any readers doubt the effectiveness of music as a means of agitation, let them but consider what that world famous pianist Paderewskl did for his native Poland. He never was considered a stateman nor even a politician, and yet, it was largely due to him that a Polish state was created at Versailles.

Remember always—an appeal to the heart is much more effective than an appeal to the head.

Therefore, every young or old Ukrainian should do everything within his power to "boost" the Ukrainian songs and singers along. At present they have a splendid opportunity to do so. It is as follows:

Upon hearing the Koshetz Ukrainian Chorus, this Saturday evening and the following Saturday evening, **immediately and without fail,** dispatch a letter, card or even telegram, to the Columbia Broadcasting System, 485 Madison Avenue, N. Y. City, thanking them for the Ukrainian program and begging them to repeat the same. **If the Columbia System sees that the Koshetz Ukrainian Chorus is warmly received by the radio audiences it will then engage this chorus for an entire year of weekly appearances.**

Remember — the future of this Ukrainian radio program depends upon you.

Stephen Shumeyko,
Newark, N. J.

ЛІЧЕННЯ СТРАХУ.

Цікавий випадок скоївся в Лонг Бренч, Ню Джерзи. Одна мати, несучи свою півторалітню дитину у воду, замітила, що дитина боїться води. Розумна мати скоро додумалася, що дитині боятися моря глупо, та ще будучи на руках у матери. І додумавшися до цього, мати пробувала дитину зі страху вилічити. Як це зробити? Просто: замочити дитину силоміць у воду й у цей спосіб дитині показати, як на долоні, що боятися нема чого. Як мати дитину замочила у воду, дитина скрикнула, а потім скоро втихла. Повітовий лікар ствердив смерть дитини.

Отже й до матери можна примінити відому анекдоту про лікаря, котрий хвалився, як то йому операція вдалася. „А хорий як?" — спитали його. „Хорий помер!" — відповів лікар.

— Що то є голова? Голова то є частина тіла, котру найскорше можна згубити. Таке положення в нас називається безголовям і існує тепер серед нас, а це тому, що в нас „що голова то розум".

ПРОТОКОЛ

З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

(22)

ТРЕТІЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

Предсідник конвенції відкрив наради в год. 9 рано й попросив секретаря конвенції прочитати спис присутних головних урядників і делеґатів. Потім відчитано протокол з нарад конвенції з попереднього дня. По прочитанню протоколу делеґат 282 відділу ставить внесок, попертий делеґатами відділів 161, 345, 69 і 144, приняти протокол. Внесок над приняттям звіту перейшов одноголосно.

Після того здавали свої звіти отсі головні урядники:

ЗВІТ ГОЛОВНИХ РАДНИХ У. Н. СОЮЗА.

Справоздання інж. Володимира Малевича, головного радного У. Н. Союза.

Світла Конвенціє!

Наш статут говорить в § 109, що обовязком головного радного є: „помагати своєю радою головному екзекутивному комітетови". Таке означення обовязків є досить неясне. Не дає воно радному ніякої спеціяльної чинности, з котрої він мав би здавати справоздання. Одначе, взявши під увагу ухвалу останньої Конвенції, після котрої головний радний обовязаний є здавати справоздання зі своєї діяльности як для добра організації так і на полі народнім; а також на основі ухвали річного засідання Головного Уряду з р. 1930, де зобовязано головного радного до справоздання на письмі, я старався розширити діяльність свого уряду та в координації з головною екзекутивою довести його до такого рівня, де він був би не лише традиційним орнаментом у складі Головного Уряду, але де він приніс би справжній хосен для добра Українського Народного Союза. Чи моє змагання увінчалось успіхом, Світла Конвенція сама оцінить і осудить.

Чинність головного радного я поділив ось так: В першій мірі головний радний обовязаний бути на річних засіданнях, як сказано в § 109; дальше, головний радний повинен залагоджувати в своїй місцевости й околиці всякі припоручення, надані йому в дорозі адміністраційній через головну канцелярію. Також повинен залагоджувати такі справи, з якими звертаються до нього відділи, чи поодинокі члени з його місцевости й околиці; вкінці, головний радний повинен від часу до часу відвідати деякий відділ у своїй околиці, приглянутись його діловодству, запізнати членів з новими течіями й ухвалами головної управи та порадити і поучити в деяких неясних справах.

Перша і друга точка тих чинностей є самозрозуміла та непотребує ніяких вияснень. Вже не так з третьою точкою. Тут треба було попрацювати, датися ближче пізнати та виробити собі довіря між членством в околиці, щоби воно вважало за відповідне звертатись до головного радного з деякими Союзовими справами. Щодо четвертої точки, то справа мається зовсім інакше. Хоч §§ 248 і 249 нашого статута приписують головному урядникови право присутности на відділових мітинґах, то всетаки дотепер ніколи того не практикувалось, щоб головний радний, не покликаний або не висланий головною канцелярією, зайшов денебудь на мітинґ відділу без заквестіюнування або й опозиції членства. Це була несподівана новість, одначе при тактовнім поведенню мені вдалося переконати членів про мої добрі і щирі наміри, тому я не мав ніколи ніяких перепон або поважніших неприємностей.

Кождоразове річне засідання Головного Уряду принесло якісь важні постанови чи ухвали, і введення в життя тих постанов було підставою моєї діяльности. Тому я позволю собі вкоротці пригадати найважніші ухвали річних засідань. І так, на річнім засіданню в днях 17 до 20 лютого 1930 р. ухвалено створення фонду степендійного по бл. п. Ядловськім, заснування пласту при молодечім департаменті, звільнення від оплат за „Свободу" молодіжи, асекурованої в нових родах обезпечень, до 24 року життя. На річнім засіданню в днях 16 до 20 лютого 1931 р. залагоджено тимчасово справу Сиротинця в той спосіб, що ухвалено розділювати між сироти процент від цілого капіталу, один раз в році. Ухвалено перевести курс на пластових керманичів (скавтместрів), а також розпочато кампанію про злуку відділів там, де до цього є підходячі обставини. На річнім засіданню в днях 15 до 20 лютого 1932 року ухвалено дати суму $25,000 для безробітних членів яко 6% зворотну позичку і приступлено до переведення реформи платничої системи в Українськім Народнім Союзі. По кождім річнім засіданню я, буваючи поміж членством, уважав своїм обовязком познайомити членів з ухвалами Головного Уряду. Опріч того головна канцелярія кілька разів зверталась до мене з припорученнями, щоб залагодити деякі справи в моїй околиці.

В листопаді 1929 р. я дістав з головної канцелярії припоручення, щоб залагодити непорозуміння у від. 260, в Бредфорд. Там я розслідив, що розтрачено місцеву касу на суму коло $90. Тої справи мені не можливо було залагодити, бо після статута Головний Уряд не має ніякого права до місцевої каси. Цей відділ зістав пізніше розвязаний.

Дня 11. травня 1930 р. відділ 276 з Амбрідж запросив мене на посвячення власного дому. Я при відкриттю цього дому святочною промовою репрезентував Головний Уряд У. Н. Союза.

Дня 3. серпня 1930 р. покликано мене до від. 161 в Амбрідж залагодити непорозуміння в справі перестуиного листа. Справу полагоджено вдоволяючо.

На день 1. вересня 1930 р. я був запрошений до Йонґставн, де злучені відділи мали посвячення прапора. Там я репрезентував Головний Уряд У. Н. С. і виголосив промову.

Дня 12 січня 1931 р. відвідав я відділ 91 в Мекізракс. Там не було ніяких надзвичайних справ, тож я говорив про справи нашої орґанізації, котрі тоді були на часі. Дня 1. лютого 1931 р. я був присутний на мітинґу відділу 118 в Пітсбурґ (Н. С.), а дня 8. лютого — на мітинґу відділу 96 в Пітсбурґ (С. С.), де я також говорив про біжучі справи.

Дня 13. травня 1931 р. я відвідав відділ 91 в Мекізракс, а дня 17. травня відділ 384 в Карнеґі, Па. Ті відділи мають підходячі обставини до оснування пласту, тож моя ціль була, спонукати місцевих урядників до вислання кондидатів на пластовий курс. Будучи в Карнеґі, я застав там місцеві непорозуміння через спроневірення суми коло $50 в місцевій касі. Я назначив надзвичайну контролю та був змушений завісити в урядуванню відділового касієра. В тій справі я їздив іще два рази до Карнеґі. Той чоловік мав судовий процес з відділом і остаточно зістав цілковито виключений з членства У. Н. Союза.

Відділ 120 в Аліквіпа покликав мене на день 18. жовтня 1931 р. на свій мітинґ, щоб залагодити місцеві непорозуміння. Там закинено довголітньому місцевому секретареви, п. Бацови, що він нібито записав на своє імя товариське майно. Я переглянув контракти і вияснив невдоволеним, що секретар разом з предсідателем і касієром підписали документи лише яко тростиси товариства. Заряджене мною вотум довіря дало секретареви подавляючу більшість голосів.

Дня 8. листопада 1931 р. зголосились до мене урядники від. 384 з Карнеґі та принесли мені до полагодження судовий позов проти У. Н. Союза. Один бувший член Союза помер сім місяців по виключенню, а тепер вдова заскаржила Союз за виплату повної асекурації в сумі $750. Я віднісся до головної канцелярії, а звідтіля мені припоручено віддати справу в руки місцевого українського адвоката, Василя Онишкова. В тій справі вже була одна розправа, одначе справа ще не скінчилась.

Дня 22. листопада 1931 р. я відвідав від. 296 в Арнольд, а на день 13 грудня я зістав покликаний на мітинґ від. 132 в Мекіспорт. Урядники тих відділів представили мені великі лісти довгуючих членів та жадали, щоб надходяче річне засідання конечно ухвалило якусь суму у виді підпомоги, чи то зворотної позички, для тих членів, котрим грозить утрата членських прав.

На день 6 грудня 1931 р. я скликав до Мекізракс збори в справі злуки відділів. Явилися представники відділів ч. 24, 53, 91, 118, 161, 296 і 384, одначе такі відділи, котрих найбільше злука повинна інтересувати, не мали своїх представників. На засіданню велася довга дискусія. Я вияснив присутним значіння і користи із злуки та напімнув, щоб по своїх місцевостях, де на це є підходячі обставини, відділи прийшли конечно до взаїмного порозуміння. Ті збори принесли малий хосен, бо 10 січня 1932 р. я був присутний при злуці двох відділів: від. 258 з Пітсбурґа (Н. Е.) злучився з відділом 91 з Мекізракс. Безперечно, найбільша в тім заслуга п. Гальчака, котрий, будучи предсідателем останніх 15 літ, зумів вишколити своїх членів до солідарности і глибокого почуття обовязків.

По річнім засіданню 1932 р. прийшла на порядок денний реформа. Признаюся, що на початку я сам, як і загал членства, віднісся до цеї реформи досить ворожо, з тої причини, що приходиться платити більші вкладки. Мені все здавалося, що коли У. Н. Союз міг істнувати 39 літ, то таксамо може істнувати дальше без ніяких заворушень, катаклізмів та вищих вкладок. Кождий чоловік з природи є консерватистом і всяку новість принимає з недовірям, а навіть з огірченням. Наша стара приповідка каже, що як робили наші батьки, то так і ми будемо робити. Одначе, застановившись глибше, перестудіювавши справу, зробивши кілька простих аритметичних множень і ділень та порівнавши табелі американських асекураційних компаній з нашою, я почав дивитись на справу з іншої точки. Передовсім я прийшов до переконання, що відколи наша орґанізація істнує, ще не було одного випадку, де померший член вплатив би до Союзової каси повну свою суму асекураційну. І я завдав собі питання: коли члени постаріються і почнуть громадно умирати, звідки головна каса набере грошей, щоб задоволити всі посмертні виплати? Ось і з тої причини я почав щиро працювати за реформу. Я пригадую собі, що коли в 1914 році наш Союз перейшов на платничу систему від літ, то багато членів покинули орґанізацію. Ті самі члени опісля вступали назад до Союза, де вже мусіли платити вищі вкладки, бо потратили свої права старих членів. Декотрі вступили до інших подібних новозорґанізованих товариств. Там їм обіцяно абсурдно низьку вкладку, а за кілька літ піднесено вкладку після такої самої системи, як в У. Н. Союзі. Щоб не повторилась історія з року 1914, та щоб члени знову не потерпіли особистої шкоди, я поставив собі за ціль вияснювати членам нову систему. Я вірив, що коли члени зрозуміють нову систему, то без закиду її одобрять. Тому я запросив бесідників з головної канцелярії та скликав ряд Союзових зборів в пітсбурській околиці.

Збори відбулися в отсих місцевостях: Дня 12. червня 1932 в Мекіспорт. Репрезентовані відділи ч. 24, 41, і 132. Дня 14. червня 1932 в Карнеґі. Репрезентовані відділи ч. 134, 136 і 384. В тих двох місцевостях говорили: предсідатель п. Мурашко і редактор д-р Мишуга разом зі мною. Дальше, дня 15 червня 1932 в Пітсбурґу. Репрезентовані відділи ч. 53, 96 і 396. Дня 16. червня 1932 в Арнольд. Репрезентовані віділи ч. 63, 296, 329 і 360. Дня 17. червня 1932 р. в Мекізракс. Репрезентовані відділи ч. 91 і 118. Дня 18. червня 1932 в Монесен. Репрезентовані відділи ч. 109, 232 і 338. Дня 19. червня 1932 в Амбрідж. Репрезентовані відділи ч. 120, 161 і 276. Дня 20. червня 1932 в Сліквіл. Репрезентовані відділи ч. 32, 82, 101 і 126. Дня 21. червня 1932 р. в Йонґставн. Репрезентовані відділи ч. 17, 140, 230, 274 і 320. В тих сімох місцевостях говорив предсідатель п. Мурашко разом зі мною. Вкінци дня 13. листопада 1932 р. в Пітсбурґу. Репрезентований від. ч. 96. Дня 4. грудня 1932 р. в Карнеґі. Репрезентовані від. ч. 134, 136 і 384. Та дня 11. грудня 1932 р. в Ренкін. Репрезентований від. ч. 24. В тих трох місцевостях говорив я сам. Зазначу, що понад тисячу членів із трицятьох відділів мали нагоду безпосередньо почути вияснення реформи, а коло 3,000 членів посередньо про неї дізнались. Таксамо додам, що члени приняли нас надсподівано ввічливо. Громади в Мекіспорт, Карнеґі, Арнольд, Амбрідж, Монесен, Сліквіл і Йонґставн справили гарне приняття, бо це мабуть перший раз в історії тих відділів головний предсідатель загостив до них з братським словом та щирою порадою. Вони показались як справжні Союзовці.

Про користь із тих зборів мені не слід говорити; вислід загального голосування є найкращим доказом. Варто лише взяти під увагу такий факт. Колись, як відділ висилав делеґата на Конвенцію, то йому згори наказував: коли допустиш до цього, щоб на нас наложили вищу вкладку, чи в розметі чи в фондах, то на слідуючий мітинґ навіть не показуйся. — А тепер самі члени через загальне голосування добровільно наложили на себе вищі вкладки. Вони мали нагоду ближче запізнатися з асекураційним ділом та зрозуміли, що реформа є лише для їх власного добра.

В 1933 р., дня 19 лютого, на припоручення головної канцелярії я відвідав відділ 109 у Бентлівіл. Там я справдив з відділових книг, котрого дня занедужав член, що просив запомоги з фонду убогих. В тій справі я їздив іще 19 березня з двома членами Союзовими до лікаря, котрий оглядав згаданого члена при вступі в членство і котрий рік пізніше видав йому лікарське свідоцтво при просьбі за запомогу. В тих двох документах лікаря були неясні відповіди, котрі я мусів при свідках провірити і справдити, і з котрих здав основне справоздання на руки екзекутиви.

Дня 19 березня ц. р. я їздив до Джанставн, щоб залагодити непорозуміння в суспендованім відділі ч. 300. Поїздку я зробив на припоручення головної канцелярії. В тім відділі були сварки; в протягу трох місяців три рази вибирали і добирали відділових урядників, два рази вибирали делеґата на Конвенцію і взагалі так догосподарювалися, що аж відділ зістав суспендований. Я, вглянувши в справу, затвердив перший вибір уряду, відобрав від нього приречення вірности й уневажнив вибір обох делеґатів. З тої поїздки я здав докладне справоздання на руки екзекутиви. Надміню лише, що большевицькі „Вісти" також помістили в ч. 80 справоздання з моїх відвідин у Джанставн, повне безпідставних нападів на мене, на головну екзекутиву і взагалі на цілий У. Н. Союз.

Перед Конвенцією я мав багато заняття з виборами делеґатів. Майже всі члени мають аспірації на делеґата, а що всі не можуть бути вибрані, то по відділах повстають усякі непорозуміння. Щоб улекшити справу верифікаційній комісії, а може навіть заощадити часу Конвенції, я старався полагоджувати деякі справи на місці, а навіть віднісся до головного секретаря рекордового з просьбою директиви в деяких заплутаних справах.

В народніх справах я завсіди брав діяльну участь. Не хочу тут вичислювати всіх подробиць і дат, бо боюся, що можу надужити терпцю Шановних Делеґатів, одначе присутні делеґати з Мекіспорт, Карнеґі, Джанет, Вілмердінґ, Йонґставн і інших місцевостей посвідчать, що я говорив на протестаційних вічах та на Листопадових чи Шевченківських святах. Судьба мого поневоленого народу лежить мені важко на серцю, а його воля — це одинока мрія мого життя. Тож я докладаю всіх сил і старань, щоб у якийнебудь, хоч найскромніший спосіб допомогти нашому народови в загальнім визвольнім стремлінню.

На закінчення підчеркну, що у своїй праці я стрінувся зі щирим відношенням головного предсідателя, п. Мурашка, і головних секретарів, п.п. Каштанюка і Слободяна, котрі давали мені поради, директиви і припоручення. Признання належиться і редакції „Свободи", котра містила всякі письма в Союзових чи народніх справах. Я вірю, що всі вони мають на увазі лиш добро і дальший розвій У. Н. Союза та добро нашого народу, тому саме мило мені ствердити, що моя праця була в кооперації, солідарности і взаїмнім порозумінню з цілим Головним Урядом.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Жіноче віче.

Дня 9 липня б. р. заходом сестрицтва Н. З. Пр. Д. М., відділ 112 У. Н. Союза, в церковній салі при вулиці Каледж відбулося жіноче віче. Віче відкрила предсідниця відділу, пані Марія Розоміло. „Ціль цього віча, сказала вона, є познакомити членкиці У. Н. С. в Клівленді з працею Союза Українок Америки та послухати дещо про наш Український Павільон на Всесвітній Виставі в Шікаґо. Жіночі відділи У. Н. Союза повинні громадно вступати в ряди Союза Українок Америки і навпаки, членкиці С. У. А. повинні забезпечуватися в У. Н. Союзі, щоби тим способом помагати собі й продовжати працю українських жінок злученими силами для добра і слави обох організацій". Вона представила присутним п. Олену Лотоцьку, голову С. У. А., яка виголосила головний реферат.

Пані голова говорила про велике значення жіночої організації в Америці з боку просвітнього, культурного і економічного. Жінка, котра належить до організації, має нагоду багато навчитись, а тимсамим стати кращою матірю і громадянкою та дійсною підпорою у наших державницьких змаганнях. Національне освідомлення матери дає кращу запоруку, що діти, які підлягають у першу чергу її впливови, будуть виховані на добрих українських патріотів. На цю молодь дивимось ми і вся Україна як на будучу підпору в наших змаганнях. Ця молодь мусить бути підготовлена матерями - патріотками стати плече в плече у тій хвилі, коли дзвін тривоги закличе нас, Українців, до боротьби. Ми всі мусимо розуміти, любити і цінити наш жовто-блакитний прапор, щоби в слушний час не завагались понести його до слави.

С. У. А. старається згорнути всі жіночі українські товариства, сестрицтва і клюби в одну матірню організацію, яка зможе силою числа своїх членкиць перевести якнайскоршу акцію для здійснення наших державницьких ідеалів. Згадала також, що 16 липня б. р. в Шікаґо має відбутися конгрес Міжнародньої Ради Жінок, на котрий зїдуться жінки цілого світа і на котрім не сміє забракнути української репрезентантки.

З черги говорила про Український Павільон на Світовій Виставі в Шікаґо. Із чотирнацятьох націй, які зголосились до заряду Світової Вистави і заявили свою готовість участи, тільки шість дійсно поставили свої павільони. Цікаво зазначити, що пять мали піддержку своїх держав. Український Павільон є одинокий, який повстав із добровільних датків українського недержавного народу. Це з гордістю зазначив як президент Світової Вистави, п. Р. Доз, так і багато Американців, котрі це ближче знають.

На Світовій Виставі в Шікаґо є українське село (Юкрейнієн Віледж), в якім бється українське серце. В тім нашім селі по тім боці океану кождий Українець знайде не тільки свою культуру і традицію, але й милі спомини про своє село, якого давно не бачив. Великий син України, найкращий світом признаний різьбар і маляр, Александер Архипенко, був гордий, що саме у цій хаті міг поставити свої твори. Українці можуть похвалитися працею свого сина. Згадала про тяжкі умовини, з якими стрічається дирекція Української Корпорації з браку гроша для викупу павільону від контрактора і просила, не гаючи часу, збирати дальше щирі добровільні датки так, як їх збирано до отворення павільону.

О. Мереньків, парох української католицької церкви в Клівленді, заохочував жінки горнутися до одинокої організації в Америці. З жіночого зросту видно, що українська жінка хоче використати вільний час на хосенну працю і науку. Коли мущині дано силу боронити свій край зброєю, то жінці дав Бог силу виховати славних синів для посвяти Україні.

Д-р І. Михаленко, український лікар, у своїй промові просив жіноцтво організуватись і стати нарівні з жінками інших культурних народів. Місце, яке жінки вибороли собі нарівні з мущинами, повинно бути заповнене жіноцтвом, національно свідомим.

Пані Розуміло, ще раз забираючи голос, піднесла справу української делеґації на Міжнародню Жіночу Конференцію і зарядила збірку. Зібрано $11.30, які призначено на покриття коштів делеґатки.

По відспіванню „Ще не вмерла Україна" збори закрито.

Марія Тулай,
Катерина Габрівська,
секретарки віча.

В суді.

— Семене Лихийгудзику! — крикнув суддя. — Суд засудив вас за ваші вчинки на смерть. Я сподіваюся, що це вам послужить за добру науку на другий раз.

ЩО БАЧИВ ШВАЙЦАРЕЦЬ У МОСКОВЩИНІ ТА В УКРАЇНІ.

Марк Дюжерділь, який відбув з ґрупою студентів Ціріхської Політехніки подорож для студіювання Радянщини, подав свої враження до „Журналь де Женев". В Берліні, дістаючи візу на візд до Радянщини, учасники подорожі мусіли підписати численні папери, що не належать до ніякої „контр-революційної" організації. На кордоні побачили дротяну огорожу, що тягнеться від Балтійського до Чорного моря. Пять дротяних шнурів переплетені так добре, що крізь них і кіт не перелізе, а всеж Радянці, ризикуючи своїм життям, часто дістаються через ці дроти. Ліс вирубаний на віддалі пятьдесять метрів і творить безмежну просіку; її сторожать з вартівень уладжених на високих деревах, за ними заховані скорострілі.

Вагони мають, не зважаючи на комунізм, три кляси. Кондуктор дає матерац, ковдру й подушку. На вигляд вони чисті, але в них гніздяться блощиці, які не лишають пасажирів протягом цілої подорожі по Радянщині.

Двірець в Ленінграді стережуть військові з баґнетами, насадженими на рушниці. Стережуть також склади засобів поживи, дерева, мости й фабрики.

Армія значно краще одягнена ніж решта населення; її великий привилей, що вона має чоботи, бо черевики тут мають не часто, вони злої якости й дуже дорогі. Кождий хлопець чекає нетерпеливо, коли його візьмуть до війська, тоді він забезпечений на два роки. Ті, що вміють читати та писати та взагалі трохи культурніші, робляться офіцирами. Хто дістанеться до відділів Г. П. У., старається залишитись там, бо їх, як основу большевицької влади, тримають дуже добре, а населення дуже боїться їх.

На вулиці Ленінграду побачив автор панцирне авто зі скорострілом і невеличкою гарматою, яке примусило його подумати про людей, котрі керуються лише своїми політичними пристрастями. По вулицях часто видно полки, що машерують з музикою на чолі, машерують з музикою на чолі, та моряків з близького Кронштату.

Через Москву подорожні прибули до Харкова, малого промислового міста, оглянули фабрику молотілок, уладжену на американський взірець. Коли хотіли оглянути лірярню, сказано було, що такої в місті нема. Але всеж знайшли. До середини вартівний не пустив, але, глянувши крізь отвір, можна було бачити ряди шрапнелів. В фабричній салі відповічнику по стінах самі рисунки скорострілів та рушниць з поясненнями, як з ними обходитись. Робітники в сталім контакті з військом; не можна ступити кроку у фабриці чи на вулиці, щоб не стрінути воєнної пропаґанди, про яку уряд дуже дбає.

Наступного дня мали подорожні оглянути фабрику тракторів, але їх туди не пускали, бо вона виробляє тепер численні тенки.

Подорожуючи далі на південь, оглянули вони державне хліборобське підприємство. Як усюди, призначено тут кілька відділів інфантерії стерегти колхози. Ковальські майстерні стереже також військо. Всюди страх перед саботажами та контр-революціонерами примушує помножувати заходи, щоб виступити відразу проти револют та терористичних актів.

В київській опері подорожні були дуже здивовані, побачивши в сінях театру виставу протигазових масок, шкіци плятів з бомбами і т. д. На всіх вулицях видно афіші, на яких представлено, як салдати червоної армії гонять капіталістів. Всюди публікації для воєнних формацій молоді. На вулицях часто можна стрінути ґрупи хлопців і дівчат, які машерують під проводом військових. Робітники зі скорострілами на плечах ідуть впраблятися до високого берега Дніпра, чи до клюбу, вчитись обходитися зі скорострілами. Воєнний пропаґанді служить і кіно.

Але беручи, під увагу величезне число населення Радянщини, треба сказати, що армія її ще не дуже то зорґанізована, а фабричного матеріялу не досить, щоб постачити їй все потрібне.

Спостереження швайцарського подорожного в органі Союза Націй тим більше цінні, що незабаром розпочинається знов праця конференції розброєння. — (Укр. Бюро в Женеві).

ПОДЯКА.

Ми, нижче підписані, члени У. Н. Союза, складаємо Головному Урядови нашої орґанізації щиру подяку за те, що нам допоміг у критичнім стані, видавши 75 долярів з фонду допомогового, Дмитрові Вардизі 50 дол., і Пазі Сомик 25 дол. Бажаємо нашій орґанізації щасливого розвою.

Д. Вардига, П. Сомик,
члени 93 відділу У.Н.С.

Виховання.

— Як ви це зробили, що ваш чоловік ніколи вже через ніч не лишається поза домом?

— Дуже просто. Як він раз над раном вернувся додому, я спиталася шепотом: „То ти, Богдане?"

— І це мало такий вплив?

— Так, бо мій чоловік зветься Петро.

—o—

— Присягаюся тобі на цю свічку, — сказав молодий чоловік до жінки — що я не переставав цієї ночі думати про тебе! Я думав, що ти мене зрадила...

— Хай мене цей хліб отруїть, коли це правда! — відповіла жінка.

— Зїдж той хліб! — сказав чоловік.

— Ні, ти зїдж насамперед свічку! Ти перший присягав!

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(4)

Два місяці Тарзан бродив у пралісі, шукаючи слідів людоїдів і Джейні. За цей час він пережив багато. Правда, він не голодував тепер і мав води досить, але полювання тут було тяжке. Вся звірина була дуже обережна й таких розмірів та активности, що доводилося багато часу й труду гаяти, щоб спіймати собі поживу. Тарзанови доводилося більше живитись ріжними ягодами та овочами з дерев, які він тут знаходив. Нераз гори загороджували йому шлях.

Дивно, що в густому лісі траплялися скелясті гори без ростин. Тоді Тарзанови було тяжко їх переходити. Він нераз гаяв довгі дні, щоб знайти місце, де можна би було перебратися через їх скелясте пасмо. Вибираючися в глибину гір, він звичайно ніс на своїх плечах козу, бо це була одинока пожива в горах. Тарзан тримався в силах добре, не зважаючи на всі труднощі. Аджеж він і тут чувся, як у себе вдома. Аджеж тут він жив чудовим повітрям джунглів, а не смердючих вулиць міста.

На ніч Тарзан вилазив на великі дерева, які стояли одинцем біля джерел звичайної води, котрі він подибував у кітловинах між горами. Вмостившись тут на найвищих гилках, він засипляв неспокійним сном, прислухуючись далекому галасови звірини в джунглях та шумови вітру в гірських скелях. Нарешті Тарзан переборов усі труднощі в горах й знову опинився в лісі. Тут ліс уже не був таким пралісом і таким диким, як той ліс, що він перейшов перед горами.

Тарзанови знову стало лекше йти вперед і він став ліпше живитись. Одної ночі Тарзан виліз спати на дерево, що простерло своє гилля над поляною. Щойно почав дрімати, як почув шум, який видавався йому неподібним до того шуму, котрого ось вже кілька місяців він слухав у джунглях. Чим далі, тим більше цей шум наближався до Тарзана. Він тепер притаївся на дереві й, широко розкривши очі, вдивлявся в ліс, стараючись побачити, від чого той шум походить.